

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

**Konkurs Polonistyczny
dla gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2017/2018**

Etap szkolny

**KARTOTEKA TESTU, KLUCZ ODPOWIEDZI DO ZADAŃ ZAMKNIĘTYCH
ORAZ MODEL ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Nr zad.	Uczeń	Kategoria celu	Poprawna odpowiedź	Punktacja
1	Charakteryzuje podmiot liryczny	B	Np.: ujawnia się, wypowiada się w 1 osobie liczby mnogiej (podmiot zbiorowy), w imieniu Polaków żyjących pod zaborem niemieckim, jest gotów do walki i oddania życia za Ojczyznę (patriota), czeka na sygnał, wezwanie do walki, jest dumny z bycia Polakiem, ważną wartością jest też dla niego polski język. <i>Uwaga: Uczeń ma nazwać typ podmiotu i podać minimum dwie jego cechy.</i>	1 pkt
2	Wyjaśnia pojęcie	B	Rota – treść przyrzeczenia, przysięgi (np.: <i>Słownik 100 tysięcy potrzebnych słów</i> , pod red. Prof. J. Bralczyka. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 712).	1pkt
3	Wymienia słowniki wyjaśniające znaczenie pojęcia	A	Słownik języka polskiego; Słownik etymologiczny języka polskiego; Słownik wyrazów obcych i trudnych; Słownik wyrazów obcych. <i>Uwaga: Uczeń musi podać minimum dwa: albo nazywa rodzaj słownika, albo podaje tytuł (wówczas zapis zgodny z zasadą ortograficzną).</i>	1 pkt
4	Określa rodzaj liryki	B	<u>Sposób uobecniania podmiotu</u> : zwrotu do adresata, liryka apelu; <u>tematyka</u> : liryka patriotyczna.	2 pkt za podanie obu określeń; 1 pkt za określenie „liryka apelu/zwrotu do adresata”; 1 pkt za określenie „liryka patriotyczna”.
5	Nazywa środek artystyczny i	B	środek: powtórzenie, paralelizm leksykalno-składniowy, anafora; funkcja: wzmacnia przekaz treści patriotycznych, podkreśla, co są gotowi uczynić	2 pkt za nazwanie środka i podanie jego

	określa jego funkcję		prawdziwi polski patrioci dla swego kraju.		funkcji; 1pkt za podanie wyłącznie nazwy środka; za brak nazwy, a podanie wyłącznie funkcji – 0 pkt.									
6	Wyjaśnia cytaty w kontekście utworu	B	<table><tr><th>Cytat</th><th>Znaczenie</th></tr><tr><td><i>Nie damy pogrześć mowy</i></td><td>Nie pozwolimy, by polski język, mowa narodu, zostały zapomniane, wyparte przez język zaborcy</td></tr><tr><td><i>Aż się rozpadnie w proch i w pył Krzyżacka zawierucha</i></td><td>Do czasu, gdy uda się zniszczyć niemiecką (Krzyżacką) potęgę, do czasu wojny, konfrontacji z Zakonem</td></tr><tr><td><i>Orężny wstanie hufiec nasz, duch będzie nam hetmanił</i></td><td>Polska będzie uzbrojona nie tyle bronią, co siłą swego ducha; nie w uzbrojeniu siła Polaków, ale w ich chęci walki, sile ducha</td></tr><tr><td><i>Nie pójdziem żywo w trumnę</i></td><td>Prędzej zginiemy niż się poddamy, kolokwialne: „żywcem nas nie wezmą”</td></tr></table>	Cytat	Znaczenie	<i>Nie damy pogrześć mowy</i>	Nie pozwolimy, by polski język, mowa narodu, zostały zapomniane, wyparte przez język zaborcy	<i>Aż się rozpadnie w proch i w pył Krzyżacka zawierucha</i>	Do czasu, gdy uda się zniszczyć niemiecką (Krzyżacką) potęgę, do czasu wojny, konfrontacji z Zakonem	<i>Orężny wstanie hufiec nasz, duch będzie nam hetmanił</i>	Polska będzie uzbrojona nie tyle bronią, co siłą swego ducha; nie w uzbrojeniu siła Polaków, ale w ich chęci walki, sile ducha	<i>Nie pójdziem żywo w trumnę</i>	Prędzej zginiemy niż się poddamy, kolokwialne: „żywcem nas nie wezmą”	3 pkty za właściwie wyjaśnione wszystkie cytaty; 2 pkty za wyjaśnienie trzech cytatów; 1 pkt za poprawne wyjaśnienie dwóch cytatów.
Cytat	Znaczenie													
<i>Nie damy pogrześć mowy</i>	Nie pozwolimy, by polski język, mowa narodu, zostały zapomniane, wyparte przez język zaborcy													
<i>Aż się rozpadnie w proch i w pył Krzyżacka zawierucha</i>	Do czasu, gdy uda się zniszczyć niemiecką (Krzyżacką) potęgę, do czasu wojny, konfrontacji z Zakonem													
<i>Orężny wstanie hufiec nasz, duch będzie nam hetmanił</i>	Polska będzie uzbrojona nie tyle bronią, co siłą swego ducha; nie w uzbrojeniu siła Polaków, ale w ich chęci walki, sile ducha													
<i>Nie pójdziem żywo w trumnę</i>	Prędzej zginiemy niż się poddamy, kolokwialne: „żywcem nas nie wezmą”													
7	Wymienia cechy Polaków w odniesieniu do utworu	B	Np.: Nie opuszczają ziemi przodków, wierni Polsce i jej historii, imię Ojczyzny jest dla nich święte, są dumni z miana Polaków, czekają na wezwanie, będą bronić języka / nie porzucą mowy polskiej, prędzej zginą, niż się poddadzą / gotowi do walki na śmierć i życie, mieszkają pod zaborem niemieckim, jeśli nie za swego życia, to pewnie ich potomkowie będą kontynuować ich dzieło. <i>Uwaga: uczeń może podać jedno słowo (np.: odważni, ofiarni) lub posłużyć się wyrażeniem; warunkiem uzyskania punktów jest, by nie były to synonimy (np.: odważny – mężny traktujemy jak jedno określenie, nie dwa różne).</i>		2 pkty za podanie pięciu różnych określeń; 0 pkt za podanie mniej niż pięciu określeń lub podanie synonimów zamiast różnych określeń.									
8	Określa nastrój tekstu	C	Np.: podniosły, uroczysty, napawający chęcią działania, wydaje się optymistyczny, bo Polacy wierzą w to, że ich naród odzyska kiedyś wolność.		1 pkt									
9	Wyjaśnia pojęcie	B	Np.: polityka zaborcy, mająca na celu wynarodowienie Polaków.		1pkt									

10	Wyjaśnia znaczenie związków frazologicznych	B	Związek frazeologiczny	Znaczenie	Rodzaj związku	2 pkt za wyjaśnienie znaczenia wszystkich związków frazeologicznych i określenie ich rodzajów; 1pkt za wyjaśnienie trzech związków i określenie ich rodzajów.
			<i>Królewski szczerp piastowy</i>	Z królewskiego rodu, z czasów Piastów, co podkreśla dawne pochodzenie	Wyrażenie	
			<i>Do ostatniej kropli krwi</i>	Dopóki wystarczy sił, do końca	Wyrażenie	
			<i>Pluć komuś w twarz</i>	Znieważać kogoś, okazywać mu swoją pogardę	Zwrot	
			<i>Tak nam dopomóż Bóg!</i>	Boże, wspieraj nas; niech Bóg nam sprzyja, nie opuszcza nas i nie pozbawia swej opieki	fraza	
11	Wskazuje właściwą odpowiedź (zna pojęcie archaizmu)	B	Odp. – c: archaizm; tekst przypomina dawne przysięgi, dzięki archaizacji wydaje się bardziej podniosły, uroczysty, podkreśla patriotyczny temat (Ojczyzna), odwołanie do dawnych wartości i poczucia wspólnoty Polaków, zamieszczone w pytaniu formy wyszły z użycia i dzisiaj brzmią inaczej.			2 pkty za wskazanie właściwej odpowiedzi i uzasadnienie; 1 pkt za wskazanie właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia; nie przyznajemy punktów za samo uzasadnienie – bez wyboru odpowiedzi.
12	Rozpoznaje rodzaj stylizacji	B	odp. d; obecność archaizmów w celu przybliżenia klimatu epoki, realistycznego ukazania klimatu epoki, nadania wypowiedzi podmiotowego charakteru, przykładowe formy / wyrazy: przyłbica, brzeszczot.			2 pkty za wskazanie właściwej odpowiedzi i uzasadnienie; 1 pkt za wskazanie właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia; nie

						przyznajemy punktów za samo uzasadnienie – bez wyboru odpowiedzi.											
13	Dzieli wyrazy na głoski i sylaby	B	<table><tr><th>Wyrazy</th><th>Głoski</th><th>Sylaby</th></tr><tr><td>piersi</td><td>p'-e-r-s'-i (5)</td><td>pier-si (2)</td></tr><tr><td>dziecinnymi</td><td>dz'-e-c'-i-n-n-y-m'-i (9)</td><td>dzie-cin-ny-mi (4)</td></tr><tr><td>brzeszczot</td><td>b-rz-e-sz-cz-o-t (7)</td><td>brze-szczot (2)</td></tr></table> <p>Uwaga: uczeń nie uzyskuje punktów, jeśli podzielił wyrazy wyłącznie na sylaby lub wyłącznie na głoski.</p>	Wyrazy	Głoski	Sylaby	piersi	p'-e-r-s'-i (5)	pier-si (2)	dziecinnymi	dz'-e-c'-i-n-n-y-m'-i (9)	dzie-cin-ny-mi (4)	brzeszczot	b-rz-e-sz-cz-o-t (7)	brze-szczot (2)		2 pkty za podzielenie wszystkich wyrazów na głoski i sylaby; 1 pkt za poprawne podzielenie dwóch wyrazów na głoski i sylaby.
Wyrazy	Głoski	Sylaby															
piersi	p'-e-r-s'-i (5)	pier-si (2)															
dziecinnymi	dz'-e-c'-i-n-n-y-m'-i (9)	dzie-cin-ny-mi (4)															
brzeszczot	b-rz-e-sz-cz-o-t (7)	brze-szczot (2)															
14	Rozpoznaje część mowy (precyzyjnie nazywa)	B	<table><tr><th>Wyraz</th><th>Część mowy</th><th>Wyraz</th><th>Część mowy</th></tr><tr><td>również</td><td>spójnik</td><td>ów</td><td>zaimek wskazujący</td></tr><tr><td>lada</td><td>partykuła</td><td>za</td><td>przyimek</td></tr></table>	Wyraz	Część mowy	Wyraz	Część mowy	również	spójnik	ów	zaimek wskazujący	lada	partykuła	za	przyimek		2 pkty za precyzyjne nazwanie wszystkich części mowy; 1pkt za poprawne nazwanie trzech części mowy.
Wyraz	Część mowy	Wyraz	Część mowy														
również	spójnik	ów	zaimek wskazujący														
lada	partykuła	za	przyimek														
15	Rozpoznaje gatunek powieści	B	odp. b; akcja utworu jest umieszczona w odległych czasach wobec autora i czytelnika (wojna z Zakonem Krzyżackim – 1410), wiernie odwzorowano realia epoki (walczą rycerze), częste sceny batalistyczne, obecność stylizacji archaicznej (archaizacji), obecność bohaterów pozytywnych i negatywnych (Krzyżacy i Polacy), przeplatanie wydarzeń historycznych z fikcją literacką.		2 pkty za wskazanie właściwej odpowiedzi i uzasadnienie; 1 pkt za wskazanie właściwej odpowiedzi bez uzasadnienia; nie przyznajemy punktów za samo uzasadnienie – bez wyboru odpowiedzi.												
16	Rozpoznaje zdania i je nazywa	B	<p><i>Tamże potężny Jędrzej z Brochocic (1a), złamawszy miecz na głowie rycerza (2), który miał sowę na tarczy i przyłbicę w kształt sowej głowy wykutą (3), chwycił go za ramię (1b), skruszył je (4), i wydarłszy mu brzeszczot (5), zaraz go nim życia pozbawił (6).</i></p> <p>Zdanie podrzędnie złożone, składające się z 6 części składowych; 1a i 1b – zdanie główne; 2, 5 - imiesłowowe równoważniki zdania (przed</p>		4 pkty za poprawne nazwanie wszystkich części składowych tego wypowiedzenia; 3 pkty za nazwanie pięciu części składowych; 2												

			równoważnikiem nr 5 – spójnik łączny „i”); 3 – zdanie podrz. złoż. Przydawkowe; 4 – zd. wsp. złoż. łączne bezspójnikowe; 6 – zd.wsp.złoż.łączne.				pkty za nazwanie czterech części składowych; 1 pkt za nazwanie trzech części tego wypowiedzenia.
17	Dobiera synonimy (wyrażenia synonimiczne) do frazeologizmów	C	Frazeologia		Synonim (wyrażenie synonimiczne)		2 pkty za podanie synonimów (wyrażeń synonimicznych) wszystkich frazeologizmów; 1 pkt za podanie dwóch synonimów (wyrażeń synonimicznych).
			łada chwila		za moment, niedługo		
			jak ziemia długa i szeroka		jak okiem sięgnąć, wzdłuż i wszerz		
			leżeć pokotem		obok siebie, rzędem, szeregiem		
18	Dokonuje analizy słowotwórczej	C	Wyraz pochodny	Wyraz podstawowy	Temat (podstawa) i formanty	Kategoria znaczeniowa	4 pkty za podanie wszystkich form do każdego wyrazu; 3 pkty za podanie wszystkich form do trzech wyrazów; 2 pkty za podanie określeń do dwóch wyrazów; 1 pkt za podanie określeń do jednego wyrazu.
			Krzyżak	Krzyżacki	Krzyż- / -ak	Mieszkaniec, członek Zakonu Krzyżackiego	
			chorągiewka	Chorągiew	Chorągiew- / -ka	Zdrobnienie, proste narzędzie, urządzenie	
			Wściekłość	Wściekły	Wściekł- / -ość	Pojęcie abstrakcyjne	
			łomot	Łomotać	Łomot- / -formant zerowy	Nazwa czynności (derywacja wsteczna)	
			Uwaga: pełne określenia, czyli wyraz podstawowy, temat, formanty i kategoria. Nie uznajemy, jeśli uczeń podał wyłącznie określenia w kolumnach (np.: wyłącznie wyrazy podstawowe lub tylko formanty).				
19	Rozpoznaje onomatopeje i ich	B	Ludzie i konie zbili się w jeden wir potworny, a w tym wirze śmigaly ramiona, <u>szczękały</u> miecze, <u>warczały</u> topory, <u>zgrzytała</u> stal o żelazo, <u>łomot</u> , <u>jęki</u> , dziki				2 pkty za podkreślenie wszystkich określeń

	funkcję		<u>wrzask</u> wyrzynanych mężów zwały się w jeden przeokropny <u>głos</u> , taki, jakby potępieńcy <u>odezwali się</u> nagle z głębi piekła. Funkcja: szczękały (miecze), warczały (topory), zgrzytała (stal), łomot, jęki, wrzask, głos, odezwali się – dźwięki podkreślają grozę bitwy, makabryczność sytuacji, podczas której giną ludzie po obu stronach, Polacy i Krzyżacy.			onomatopeicznych oraz określenie ich funkcji; 1pkt za wskazanie wszystkich onomatopei bez nazwania funkcji; 0 pktów, gdy uczeń nie podkreśli onomatopei, a jedynie nazwie ich funkcję.
20	Tworzy formy czasownika	B	Bezokolicznik	Rzeczownik odczasownikowy	Imiesłów	2 pkty za poprawne uzupełnienie wszystkich rubryk; 1pkt za poprawne uzupełnienie rubryk do dwóch wyrazów. Nie przyznajemy pktów, gdy uczeń wypełni wyłącznie jedną kolumnę, tzn. tylko imiesłowy lub tylko rzeczowniki odczasownikowe.
			widzieć	widzenie	widząc, widziany (-ana, -ane)	
			rozciągać	rozciąganie	rozciągając, rozciągający (-ąca, -ące), rozciągany (-ana, -ane)	
			wychodzić	wychodzenie	wychodząc, wychodzący (-ąca, -ące)	
			Uwaga: w rubryce „imiesłów” wystarczy, gdy uczeń poda jedną poprawną formę do danego czasownika. Ewentualne wątpliwości rozwiewa: Słownik poprawnej polszczyzny lub Słownik języka polskiego, najlepiej najnowsze wydania Wydawnictwa Naukowego PWN.			

100% - 40 pkt

95% - 38 pktów

90% - 36 pktów

85% - 34 pktów

80% - 32 pktów